

079. BIJBELSTUDIE OVER LICHAAM, ZIEL EN GEEST HAGUF V'HANEFESH V'HARUACH הגוף והנפש והרוח

De schepping van de mens roept vele vragen op, die christenen doorgaans proberen te analyseren door het scheppingsverhaal woord voor woord uit te pluizen, sommige dingen geestelijk uit te leggen en schijnbaar vanzelfsprekende dingen zonder meer te aanvaarden. Wat moeilijk te begrijpen is wordt soms gewoonweg genegeerd of op nietszeggende wijze vertaald. Het Jodendom gaat echter anders om met haar תורה Tora. Joden hebben immers op de eerste plaats niet te maken met een vertaling, maar met het origineel in hun eigen taal, het Hebreeuws! De rabbijnen maken bij hun uitleg van תורה Tora vaak gebruik van de משנה Mishna, de mondelinge leer, de מדרש Midrash, waarin zij de commentaren van andere rabbijnen raadplegen, en de תלמוד Talmud, een compilatie van het Joodse denken, om zodoende de diepere betekenis van de Bijbelteksten te onderzoeken en verstaanbaar te maken. Zo geven met name de מדרשים Midrashim een aantal antwoorden op de vraag, waarom er maar één mens werd geschapen, terwijl de Eeuwige het vermogen bezit, om zo véél mensen tegelijk te scheppen als Hijzelf wil: *“Als de Heilige, gezegend zij Hij, méér dan één mens tegelijk had geschapen, dan hadden generaties later de nakomelingen zich op de borst geslagen: ‘Mijn vader was edeler dan de uwe.’”* Daarom schiep G'd Adam geheel alléén, opdat alle nakomelingen voortaan zouden weten, dat zij één gemeenschappelijke vader hebben gehad, dat zij allen van één vader afstammen en dat niemand tot een hoger of lager ras behoort. Alle levende wezens schiep de Eeuwige door Zijn woord, maar de mens vormde Hij met Zijn eigen handen. Adam werd als enkeling geschapen opdat gij verstaan zult: *“Wie een mens te gronde richt, met hem is het alsof hij de gehele mensheid te gronde heeft gericht - maar wie een mens redt, met hem is het alsof hij de gehele mensheid heeft gered.”* Adam werd als enkeling geschapen, ook om G'ds grootheid te verkondigen, want de mens slaat vele munten met één en dezelfde vorm en alle lijken zij op elkaar; maar de Koning der koningen, de Heilige, geprezen zei Hij, drukt op ieder mens een stempel als bij de eerste Adam, en toch lijkt geen mens op de andere. Elk mens heeft een ander lichaam, een andere ziel en een andere geest, waardoor hij zich onderscheidt van andere mensen. Maar nu komen nieuwe vragen: is dit lichaam anders dan het opstandingslichaam waarover later in de Bijbel gesproken wordt? En is de geest iets anders dan de ziel? Is het niet het zelfde? Wat is het verschil? Ik ga in deze bijbelstudie de drie elementen, die samen de mens vormen, één voor één nader toelichten. We beginnen met het lichaam, want dat heeft de Eeuwige eerst geschapen voordat Hij de levensadem inblies.

הגוף haGuf - Het lichaam

Wat is het belangrijkste deel van het lichaam? Volgens Joodse opvattingen de beenderen, het skelet! En dat heeft alles met de תקומה quma [opstanding] te maken. Na het overlijden wordt het lichaam vanaf de חדר־טהרה Chadar-Tohara [plaats van de rituele reiniging] naar het בית־קברות Beit-Q'varot [de begraafplaats] gebracht. In het oude Israël werd de dode eerst in een grafkamer gelegd tot het vlees verteerd was en pas daarna werden de beenderen in een kist gedaan en tijdens een plechtigheid in het definitieve graf ter aarde besteld (Mishna-tractaat מועד קטן Mo'ed Qatan 8a). De קבר Qever [het graf] was dus niet de plaats van vertering, maar de bewaarplaats van het gebeente. Is het u nooit opgevallen, dat de Bijbel blijkbaar geen prijs stelt op de bewaring van vlees en bloed van de mens, maar wél van zijn beenderen? Waarom spelen de beenderen zo een belangrijke rol? Waarom werden de beenderen van Yeshua niet gebroken na Zijn dood (יוחנן Yochanan [Johannes] 19:36)? Waarom staat er in תהלים Tehilim [Psalmen] 34:21 immers: *“Hij behoedt al Zijn beenderen, niet één daarvan wordt gebroken”*? Een balseming voor het bewaren van het hele lichaam was en is bij de Joden niet gebruikelijk. Dat was een heidense gewoonte, tegenwoordig vooral bekend van de

Egyptenaren. En ondanks het feit, dat het lichaam van Yosef [Jozef] wèl gebalsemd werd - hij was immers een hooggeplaatst persoon in Egypte - moeten we erop letten dat Yosef stervende zijn broeders opdroeg, zijn **gebeente** mee te voeren, als zij naar Kanaän zouden terugkeren, wat Moshe [Mozes] dan ook gedaan heeft: *“En Moshe nam het **gebeente** van Yosef mee, omdat deze de zonen van Yisra’el plechtig had doen zweren: G’d zal zeker naar u omzien, dan zult gij mijn **gebeente** vanhier met u meevoeren”* (שמורת Sh’mot [Exodus] 13:19). Het was dus **niet het gebalsemd lichaam** van Yosef, dat in Kanaän werd begraven, maar **slechts zijn beenderen!** De teraardebestelling van de beenderen (en niet het lichaam) komen we eveneens in מלכים א’ M’lachim alef [1 Koningen] 13:31 tegen: *“Als ik sterf, begraaft mij dan in het graf waarin de man G’ds begraven is; legt mijn **beenderen** naast zijn **beenderen**”*. Veel christenen zullen hun opvatting van de bijbelse antropologie moeten herzien. Zij blijven maar spreken over de mens als vlees en geest, maar letten er niet op, dat Chava [Eva] gebouwd werd uit een rib van Adam, en Adam, als hij Chava ziet, verheugd uitroept: *“Dit is nu eindelijk **been** van mijn **gebeente** en vlees van mijn vlees”* (בראשית B’reshit [Genesis] 2:23). Veel christenen leggen dus te veel nadruk op het vlees en de geest, terwijl de Joden evenveel waarde hechten aan het gebeente. In TeNaCH [het zg. Oude Testament] is het gebeente immers op dezelfde wijze zetel van het leven als de ziel. Let bijvoorbeeld op תהלים Tehilim [Psalmen] 35:9-10, waarin gezongen wordt: *“Maar mijn ziel juicht in de Eeuwige, jubelt in Zijn verlossing; al mijn **beenderen** zeggen: Adonai, wie is als Gij?”* Ook in ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 66:14 kunnen wij lezen: *“Als gij het ziet, zal uw hart zich verblijden, en uw **gebeente** zal gedijen als het jonge groen.”* Velen van ons kennen het opwekkingsliedje nr. 389 “Create in me a clean heart”, waarin slechts over een rein hart en een gewillige geest wordt gezongen. Dit lied is gebaseerd op תהלים Tehilim [Psalmen] 51:12-14. Als wij echter in vers 10 van precies dezelfde psalm kijken, kunnen we lezen: *“Doe mij blijdschap en vreugde horen, laat het **gebeente**, dat Gij verbrijzeld hebt, weer jubelen.”* Met gebeente bedoelt de psalmist hier duidelijk zichzelf! Als een mens zich door de Eeuwige gekend weet, belijdt hij: *“Mijn **gebeente** was voor U niet verholen, toen ik in het verborgene gemaakt werd”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 139:15). Van het gebeente kan dus hetzelfde worden gezegd als van de ziel: dat ben ik! Dat bent u! Als men het dus heeft over de drie-eenheid van lichaam, ziel en geest, zoals beschreven in 1 Thessalonicenzen 5:23, dan wordt hier met **lichaam** op de eerste plaats het **gebeente** bedoeld. Zou het derhalve eigenlijk niet veel bijbelser zijn om overeenkomstig יחזקאל Yechez’qel [Ezechiël] 37 te spreken van de **wederopstanding der beenderen** in plaats van de wederopstanding des vlezes? Wij weten allemaal, dat we bij de opstanding een nieuw, verheerlijkt lichaam zullen krijgen, dat niet gebaseerd zal zijn op vlees (daarover heb ik een aparte bijbelstudie geschreven). Maar de basis van dit opstandingslichaam vormt wèl ons **gebeente!** Het gebeente blijft bij de opstanding immers niet achter in het graf! Het bewaren van de beenderen tot de dag van de opstanding heeft voor Joden over het algemeen een grotere gevoelswaarde dan voor christenen. De mens is maar niet eenvoudig wèg. In het graf rust zijn gebeente, en dat gebeente - dāt was hij zelf! Daarom hebben Joden meestal veel meer eerbied voor het graf dan christenen en daarom hebben Joden nooit kunnen begrijpen dat veel christenen, vooral uit de reformatorische hoek, zeggen: “Ik ga niet naar een kerkhof; dat graf zegt mij niets; dat vergaande lichaam is mijn dierbare niet, want hij of zij is daar niet.” Maar hij of zij is daar wèl, althans een deel ervan! De mens is een drie-eenheid: lichaam, ziel en geest. Een deel daarvan is in גן-עדן Gan-Eden [het paradijs] of in שאול Sh’ol [het dodenrijk], maar het andere deel ligt in het graf en ook dat deel, het gebeente, verdient het zelfde respect, dezelfde genegenheid tot de dag van de opstanding. In de Bijbel word zó nadrukkelijk over het gebeente gesproken, dat crematie in het Jodendom absoluut taboe is. Zelfs als het de laatste wens van de overledene is, mag men daaraan geen gehoor geven. Verbrandt men een lijk, dan vernietigt men de door G’d geschapen vorm; men vergrijpt zich dus aan een g’ddelijke schepping. Dit betekent een minachting van G’ds bedoelingen en het niet op prijs stellen van de opstanding! Hebben christenen, die vóór crematie zijn, dáár wel eens aan gedacht?

הנפש haNefesh - De ziel

Naast lichaam en geest bezit de mens ook een ziel, een zelfbewustzijn. In het Hebreeuws heet dit נפש nefesh en in het Grieks ψυχή psuche [psyche, vandaar dus psychiater, psycholoog

enz.]. Een ander Hebreeuws woord voor ziel is נשמה neshama, waarvan het Jiddische woord Neschomme afgeleid is. Behalve 'ziel' betekent נשמה neshama ook 'adem'. De mens werd immers pas een levende ziel (de NBG-vertaling schrijft helaas levend wezen) nadat de Heilige-gezegend-zij-Hij hem de levensadem had ingeblazen:

וייצר יהוה אלהים את־האדם עפר מן־האדמה ויפח באפיו נשמת
חיים ויהי האדם לנפש חיה:

Vayitzer Adonai Elohim et-haAdam afar min-haAdama vayipach b'apaiv nish'mat chayim vay'hi haAdam l'nefesh chaya. -"Toen formeerde Adonai Elohim de mens (האדם haAdam) van stof uit de aardbodem (האדמה haAdama) en blies de levensadem (נשמת חיים nish'mat chayim) in zijn neus; alzo werd de mens tot een levende ziel (נפש חיה nefesh chaya)." (בראשית) B'reshit [Genesis] 2:7). De ziel is het onstoffelijk deel van de mens: zijn innerlijk, zijn gehele wezen. De ziel is de zetel van onze persoonlijkheid. De elementen die ons tot mens maken behoren tot de ziel: karakter, gevoelens, verstand, gedachten, idealen, keuzen, inzicht, beslissingen, liefde enz. De drie belangrijkste vermogens van de mens, die samen zijn persoonlijkheid, zijn eigen 'ik' vormen, zijn de **wil**, het **verstand** en het **gevoel**. Met de **wil** maken wij onze plannen, voornemens, beslissingen en keuzen. Met de ziel gaf de Eeuwige ons de vrije wil om onze eigen keuzen te maken: of we iets willen of weigeren. Zonder deze eigen wil zou de mens net een robot zijn, een machine. Het **verstand** geeft ons het vermogen tot zelfstandig denken. Om G'ds woord te kunnen begrijpen en de juiste keuzen te maken hebben we niet alleen het geloof nodig, maar ook het verstand. Zonder het door G'd gegeven verstand zouden we dom en dwaas zijn. Het verstand is de bron van wijsheid en kennis. Het derde belangrijke element van de ziel is ons **gevoel**. Dit gevoel stelt ons in staat om uiting van liefde en genegenheid, maar ook van haat en afkeer te geven. Door dit vermogen kunnen wij ons blij of verdrietig, boos of gelukkig voelen. Zonder het gevoel zouden we hard als steen of koud als ijs zijn. Al dit laat ons zien, dat de ziel ons eigen 'ik' of 'ego' is. De ziel is onze eigen persoonlijkheid. Dit is de reden waarom de Bijbel de mensen vaak 'zielen' noemt. Zo staat er in בראשית B'reshit [Genesis] 46:27 bijvoorbeeld: "Het gehele getal der **zielen** van het huis van Ya'aqov [Jakob], die naar Egypte kwamen, was zeventig." In שמות Sh'mot [Exodus] 16:16 lezen wij over het manna: "Dit is wat de Eeuwige geboden heeft: Verzamelt ervan naar ieders behoefte; ieder van u kan voor zijn tentgenoten een gomer per hoofd nemen, naar gelang van het **zielental**." Ook in דברים D'varim [Deuteronomium] 9:22 staat er: "Met zeventig **zielen** trokken uw vaders naar Egypte, en thans heeft de Eeuwige, uw G'd, u talrijk gemaakt als de sterren des hemels". Men heeft het hier dus steeds over **zielen**, terwijl er eigenlijk **personen** bedoeld zijn. Een ziel **is** dus inderdaad een persoon! ברית החדשה B'rit haChadasha [het Nieuwe Testament] brengt ons dezelfde gedachte over. Zo wordt in 1 Petrus 3:20 gesproken van acht **zielen**, die in de ark van Noach door de zondvloed heen gered werden, en in Handelingen 2:41 werden ongeveer 3000 **zielen** aan de gemeente toegevoegd. Ook in Handelingen 27:37 heeft Sha'ul haShaliach [de apostel Paulus] het over zielen als het om personen gaat: "Wij waren nu in het geheel aan boord met tweehonderd zesenzeventig man." Helaas heeft de NBG-vertaling opnieuw de grondtekst veranderd, want in het Grieks staat er toch echt wel ψυχαί psuchai, zielen:

ημεθα δε αι πασαι ψυχαι εν τω πλοιω διακοσαι εβδομηκοντα εξ.

Ook in de Hebreeuwse versie van dit gedeelte wordt er gesproken van נפש nefesh, zielen:

כל־נפש אשר באניה מאתים ושבעים ושש: ואנחנו:

Het is dus duidelijk dat de gehele Bijbel, dus zowel TeNaCH als B'rit haChadasha, spreekt van de ziel als van de mens zelf! Wij mogen dus stellen, dat wij mensen kenbaar en herkenbaar zijn door de kenmerken van onze ziel. De Joodse geschriften staan er vol met voorbeelden van de drie belangrijkste vermogens, die samen onze persoonlijkheid vormen, welke aan de ziel toehoren. Er zijn te veel Schriftgedeelten om die allen op te noemen. Daarom beperk ik mij tot slechts enkele teksten:

- Het vermogen van de ziel om de **wil** te uiten: "Mijn ziel (grondtekst!) **weigert** ze aan te raken." (איוב Iyov [Job] 6:7).
- De **verstandelijke** vermogens van de ziel: "Want de **wijsheid** zal in uw hart komen en de **kennis** zal voor uw ziel liefelijk zijn." (משלי Mishlei [Spreuken] 2:10).

c) Tenslotte het vermogen van de ziel om **gevoelens** te uiten: “Mijn ziel verlangt, ja smacht naar de voorhoven van de Eeuwige.” (תהלים Tehilim [Psalmen] 84:3). “Het verlangen van uw ziel” (יחזקאל Yechez’qel [Ezechiël] 24:21). “Want haar ziel is bitter bedroefd” (מלכים ב Melachim bet [2 Koningen] 4:27). “Verheug de ziel van Uw knecht, want tot U, Eeuwige, hef ik mijn ziel op” (תהלים Tehilim [Psalmen] 86:4).

Uit de hierboven aangehaalde teksten over de diverse gemoedsbewegingen van de mens kunnen we de gevolgtrekking maken, dat onze ziel in staat is om lief te hebben, bedroefd te zijn, te verlangen, te kennen, te weten, te willen en te weigeren. Als het ons duidelijk is geworden wat tot de ziel behoort, zal get daarna eenvoudiger zijn om de **ziel** van de **geest** en dus ook het zieleleven van het geestelijk leven te kunnen onderscheiden. We hadden het in dit hoofdstuk over de menselijke ziel. Maar dan wil ik u graag in dit verband twee dingen vragen: Heeft G'd een ziel? Hebben ook dieren een ziel? Beide vragen beantwoordt de Bijbel met ‘ja’! G'd heeft inderdaad een ziel, wat uit ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 1:14 duidelijk blijkt:

חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטרה נלאיתי נשא:

“Uw nieuwemaansdagen en uw feesten haat Ik met heel **Mijn ziel** (נפשי Nafshi), zij zijn mij een last.” De eerder genoemde kenmerken van de ziel komen we in de Joodse geschriften herhaaldelijk ook tegen met betrekking tot de Eeuwige. Maar let wel: ondanks alle ogenschijnlijke overeenkomsten met de onze, heeft Hij toch een G'ddelijke ziel, geen menselijke! Wat de dieren betreft, gaat men in christelijke kringen (mede door toedoen van foutieve of onzorgvuldige vertalingen) ervan uit, dat het verschil tussen mens en dier juist het ontbreken van de ziel bij het dier zou zijn. Het Jodendom daarentegen gelooft er stellig in, dat ook de dieren wel degelijk een ziel hebben! Het bewijs daarvoor vinden we in de originele Bijbel, waarin het woord נפש nefesh [ziel] ook in verband met dieren wordt gebruikt. Zowel de NBG-vertaling alsook praktisch alle andere vertalingen gebruiken hiervoor liever benamingen als ‘wezens’ en dergelijke. Ze vermijden opvallend het woord ‘ziel’ als het om dieren gaat. Een aangename uitzondering is echter de Statenvertaling, die wèl consequent ‘nefesh’ met ‘ziel’ vertaald. Enkele voorbeelden hiervoor zijn:

ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על־הארץ על־פני רקיע השמים: ויברא אלהים את־התנינים הגדלים ואת כל־נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל־עוף כנף למינהו וירא אלהים כי־טוב:

“En G'd zeide: Dat de wateren overvloediglijk voortbrengen een gewemel van levende **zielen**; en het gevogelte vliege boven de aarde, in het uitpansel des hemels! En G'd schiep de grote walvissen, en alle levende wemelende **ziel**, welke de wateren overvloediglijk voortbrachten, naar haar aard; en alle gevleugeld gevogelte naar zijn aard. En G'd zag, dat het goed was.” (בראשית B'reshit [Genesis] 1:20-21). Hetzelfde zien we in vers 24:

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו־ארץ למינה ויהי־כן:

“En G'd zeide: De aarde brenge levende **zielen** voort, naar haar aard, vee, en kruipend, en wild gedierte der aarde, naar zijn aard! En het was alzo.”

Een ander bewijs voor de stelling dat ook dieren een ziel hebben, vinden we in ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 17:10-44 bij het verbod om bloed te eten: “Ieder van het huis Israëls en van de vreemdelingen, die in hun midden vertoeven, die enig bloed eet; tegen zo iemand, die dat bloed gegeten heeft, zal Ik Mijn aangezicht keren en hem uit het midden van zijn volk uitroeien. Want de **ziel** van het vlees is in het bloed en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel. Daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Niemand van u zal bloed eten. Ook de vreemdeling, die in uw midden vertoeft, zal geen bloed eten. En ieder van de Israëlieten en van de vreemdelingen, die in uw midden vertoeven, die een stuk wild of gevogelte jaagt, dat gegeten mag worden, zal het bloed daarvan uitgieten en dat bedekken met aarde. Want, wat de **ziel van alle vlees** betreft, het bloed ervan is zijn ziel; daarom heb Ik tot de Israëlieten gezegd: Gij zult van generlei vlees bloed eten, want de **ziel van alle vlees** is het bloed: ieder die het eet, zal uitgeroeid worden.” Omdat elk dier een ziel heeft, wordt er voor het ritueel slachten het dier om vergeving gevraagd. Voor een westerling is dit iets om over na te denken...

רוח haRuach - de geest

De Joodse Geschriften tonen ons aan, dat de menselijke wezens - en dàt verschildt ons wel degelijk van de dieren - een menselijke geest bezitten. Deze geest is geen spook! De geest is ook niet hetzelfde als onze ziel en ook niet als de Heilige Geest, רוח הקדש Ruach haQodesh. Aangaande de menselijke geest, in het Hebreeuws רוח Ruach geheten, leert ons de Bijbel dat hij samengesteld is uit drie delen: **geweten**, **intuïtie** en **g'dsverlangen**. Het **geweten** stelt ons in staat om te onderscheiden tussen goed en kwaad. Het is het zogenaamde 'stemmetje van binnen', dat dingen veroordeelt, die wij vaak met redeneren en argumenteren willen rechtvaardigen. Door onze **intuïtie** kunnen wij bepaalde zaken aanvoelen. Dit vermogen staat zo lijnrecht tegenover de gevoelens van lichaam en ziel, dat het intuïtie word genoemd. Het heeft niets te maken met occulte praktijken zoals helderziendheid, maar is een door G'd gegeven kennis die tot ons komt zonder enige hulp of invloed vanuit onze gedachten, gevoelens of wil. Echt 'innerlijk weten' en 'kennen', 'aanvoelen' vindt plaats door onze intuïtie, ons verstand helpt ons alleen daarbij om het te begrijpen. De openbaringen van de Eeuwige en de werking van Ruach haQodesh, de Heilige Geest, komt tot de gelovige over via de intuïtie. Wij moeten derhalve leren luisteren naar de stem van het **geweten** en de onderwijzing van de **intuïtie**. Het derde element van de menselijke geest is het **g'dsverlangen** (of juist het ontbreken daarvan!). Wij kunnen G'd alleen maar aanbidden in de geest. Vanuit de vermogens van de ziel is dit niet mogelijk, want de Eeuwige is niet te bevatten door onze gedachten, gevoelens of bedoelingen. Hij kan alleen rechtstreeks in onze geest worden gekend en aanbeden. Ons contact met G'd en andersom vindt uitsluitend plaats in de geest. De ziel staat daar buiten. Evenals bij de ziel het geval is, bestaan er in de Bijbel te veel Schriftgedeelten over de drie elementen van de geest om die allen aan te kunnen halen. Vandaar dat ik mij ook in dit geval beperk tot slechts enkele voorbeelden.

- a) De functie van het **geweten** in de menselijke geest: *"En terwijl Sha'ul [Paulus] te Athene op hen wachtte, werd zijn geest in hem geprikkeld, toen hij zag, dat de stad zo vol afgodsbeelden was."* (מעשי Ma'asei [Handelingen] 17:16).
- b) De functie van de **intuïtie** in de menselijke geest: *"Wie toch onder de mensen weet, wat in een mens is, dan des mensen eigen geest, die in hem is?"* (1 Korinthiërs 2:11).
- c) De functie van het **g'dsverlangen** in de menselijke geest: *"De ure komt en is nu, dat de waarachtige aanbidder de Vader aanbidden zullen in geest en in waarheid; want de Vader zoekt zulke aanbidder; G'd is Geest en wie Hem aanbidden, moeten aanbidden in geest en in waarheid."* (יוחנן Yochanan [Johannes] 4:23-24).

Bidden is een gesprek met de Eeuwige. We moeten daarbij aan twee voorwaarden voldoen: we moeten echt contact met Hem hebben, wat alleen in de geest mogelijk is en we moeten het echt menen, in waarheid dus. Iets afracellen vanaf een voorgedrukt stencil zonder verder bij na te denken, wat regelmatig in traditionele kerken gedaan wordt, is geen bidden zoals Yeshua dat bedoelt. Alhoewel onbekeerde mensen en veel traditionele christenen en Joden nog geen echt geloofsleven 'in geest en in waarheid' hebben, bezitten zij wel de eerder genoemde functies van de geest, maar beheersen deze nog niet zoals het moet. Dat wordt alléén mogelijk gemaakt door de bekering! Vóór de bekering is onze geest gescheiden van G'ds Geest, maar daarna woont G'd in onze geest. Dan is hij geactiveerd om een instrument te zijn van de Heilige Geest. Wij moeten beseffen, dat onze onafhankelijke menselijke geest iets anders is dan onze ziel! Deze geest is niet het verstand, ook niet het gevoel of zijn wil, zoals sommige encyclopedieën beweren. Integendeel! Het gaat hier om de functies van geweten, intuïtie en g'dsverlangen! In de geest kunnen wij wedergeboren worden. Veel gelovigen weten maar weinig over hun geest. We moeten de Eeuwige vragen ons te leren onderkennen, wat uit de ziel voortkomt en wat uit de geest. Vóórdat de gelovige wordt wedergeboren, lijkt het wel dat de geest ondergeschikt was aan de ziel, want waar het verstand, het gevoel en de eigen wil toenemen, worden het geweten, de intuïtie en het g'dsverlangen zo verduisterd, dat men ze bijna niet meer kent. Daarom moet er een scheiding komen van ziel en geest nadat iemand is wedergeboren: *"Want het Woord G'ds is levend en krachtig en scherper dan enig tweesnijdend zwaard en dringt door, zó diep, dat het vaneen scheidt ziel en geest, gedachten des harten; en geen schepsel is voor Hem verborgen, want alle dingen liggen open en ontbloot voor de ogen van Hem, voor wie wij rekenschap hebben af te leggen."* (עבריים Ivrim [Hebreeën] 4:12-13).